

TĒVYNĒ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas LACKAWANNA 4-5529

„Tėvynė“ Savaitinis laikraštis

Leidžia kas Panktadienį
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinkas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Jungtinėse Valstijose \$1.50
Kitose Valstybėse \$2.00
„TĒVYNĒ“
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

The Lithuanian Weekly „Tėvynė“

Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinkas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
„TĒVYNĒ“
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

No. 29 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Liepos (July) 16, 1937.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N.Y., under the Act of Mach 3, 1879.

Vol. XXVIII

Karščiai Jau Užmušė 350

NEW YORK, N. Y. — Didesnę Jungt. Valstijų dalį nuo liepos 7 iki 11 dienai kankino dideli karščiai, kuomet kai kurios vietose termometras siekė iki 110 laipsnių karščio. New Yorke aukščiausio karščio pasiektą penktadienį, kuomet termometras pasiekė virš 96 laipsnių. Esant tokiems karščiams, žmonės kankinoti visur, bet ypač labiau prisiję pakentėti New Yorke didmiesty. Kad bent kiek pasilsėjus, žmonės danginosi į pajūrius, parkus ir kur tik bent kiek vėšiau. Ypač pajūriuose buvo milijonai žmonių.

Del tokio didelio karščio daugeliui prisiję nuolat, taipgi nemaža ir numirė. Paskutiniai pranešimai, liepos 12 d., nusakė, kad visoje karščiais paliestoje apyrbėje per tas penkias dienas žuvo 350 žmonių, kuomet mažiau-daugiau nukentėjusių yra tukstančiai. Vien New Yorke mieste žuvo virš 66 žmonės.

Liepos 11 dienos pvakary kilo nemaža perkunijos su lietuimi audra ir tai įsisiubavusių karštį šiek-tiek apšaldė. Tačiau oro tyrėjai sako, kad su liepos 15 diena prasidės dar didesnė karščiai, kurie tęsis kiek ilgesnį laiką.

Iš Rambyno tautos šventės Joninių iškilmių: 1. Martynas Jankus ir Klaipėdos gubernatorius Kubilius iškilmėse. 2. Vyduņas ir Lekšas. 3. Publika pamaldų metu. 4. Pagėgių gimnazijos choras.

Mušą Sukilėlius Prie Madrido

MADRIDAS. — Praeitą savaitę lojalistai pradėjo smarkų puolimą sukilėlių pačiame fronte centre netoli Madrido. Lojalistams pavyko užimti keletą miestelių ir gerokai pastumėti sukilėlius atgal. Įvyko keletas smarkių susirėmimų ir veikkožname jų laimėjo lojalistai. Paimta keli šimtai sukilėlių nelaisvėn.

Sukilėliai sako, kad tuose mušiuose lojalistai pražudė daug kareivių.

Sukilėlių vadai, gen. Franco, matydamas, kad nelabai sekasi, pastaruoju laiku kreipėsi į Hitlerį ir Mussolinį, prašydamas iš jų pagalbos. Esą, jei norima karą laimėti, tai Vokietija su Italija turinčios jo pagalbai prisijūti dar bent 150,000 karių ir 100 lėktuvų. Antraip, sukilėliai karo nelaimės.

Grėšia Japonijos-Kinijos Karas

TIETSIN. — Praeitą savaitę pabaigoje Peipingo apskrity tarpe Japonijos ir Kinijos kareivių įvyko susikirtimas, kuriame keli šimtai kareivių užmušta. Susirėmimą išprovokavo japonai. Pagaliau padaryta tarpe abiejų valstybių paliaubos. Bet laike tų paliaubų Japonijos kariuomenė vėl puolė kinus ir po dienos mušij užėmė du miestelius toje apylinkėje. Kinijos vadai mano, kad Japonija pasimėjos į atvira karą prieš Kiniją. Todel Kinija pasergėjo Japoniją, kad ji laikytųsi susitarimo ir savo kareivius iš tos apylinkės ištrauktų. Jei to nepadarys — imsies griežtų priemonių japonus kariuoti. Bet Japonija į tą apylinkę dar daugiau kareivių gabėna.

Tikima, kad Japonija yra užsimojusi tą provinciją užimti ir su ja pasielgti taip, kaip keli metai atgal padarė su Manchukuo valstybe, kuri dabar yra paskelbta nepriklausoma valstybe, po Japonijos globo.

Baigia Įrengti Kovų Varpus

KAUNAS. — Birželio pabaigoje baigiami įrengti Vytauto Didžiojo Muziejaus bokšte varpai ir jų muzika, taip vadina masis kariljonas. Kariljoną sudaro 35 vairo: didumo varpai, iš kurių didžiausias sveria 650 kilogramų, o mažiausias — 12 kilogramų. Mažiau, kaip 35 varpų, kariljonas negali būti, nes tada negalima sudaryti darnios varpų muzikos.

Varpai atliedinti Belgijoje, Tuorne mieste M. Michelio varpų ir kariljonų liejykloje. Instaliacijos darbus su 2 padėjėjais atlieka pats liejyklos savininkas specialiai atvykęs į Kauną.

Vytauto Didžiojo Muziejaus bokšte kariljonas, sujungtas su laikrodžiu, gros dvi melodijas: „Marija, Marija...“ ir „Lietuviais esame mes gimę“, o klavišais kiekvienas mokantis galės trimis aktafonis groti visas melodijas. Minėtas kariljonas bus vienintelis Rytų Europoje.

Palanga Pasipuoš Birutės Paminklu

Jau anksčiau kai kurios Lietuvos organizacijos buvo susirupinusios, kad Palangoje būtų pastatytas kunigaikštienės Birutės paminklas. Dabar šios iniciatyvos ėmėsi Kunigaikštienės Birutės Karininkų Seimų Moterų draugija. Paminklo projektą padarė skulptorius Juozas Grybas. Pagal skulptoriaus Grybo padirbtą projektą, paminklas busias 18 m. platumo ir apie 12 m. aukštumo. Vien paminklo plotas sieks apie 100 kvad. metrų. Jis bus padirbtas iš žalvario, granito, dirbtino marmuro ir cemento. Paminklo kampuose stovės keletos figūros, kurios vaizduos būdingus lietuvių stambelystės tipus. Jų tarpe bus senas kanklininkas, vaidilės ir kt. Pagal skulptoriaus Grybo projektą visa paminklo kompozicija vaizduosiant Didžiojo Kunigaikščio Kęstučio susitikimą su vaidilute Birute. Centrinė paminklo dalis bus apie 8-9 m. aukštumo ir bus matyti gana iš toli.

Tasai paminklas Kęstučiui ir Birutei pagerbti bus pastatytas netoli dabartinio Birutės kalno, kiek arčiau jūros.

Statys Petrausko Operą

Tsb. praneša, kad Lietuvos Valstybės teatro direktorius V. Žadeika, teikdamas žinių apie teatro veiklą, pažymėjęs, kad nustatyme Lietuvos operos repertuaro sekamam sezonui įeinant ir mirusio kompozitoriaus Miko Petrausko opera „Egė žalųjų Karalienė“. Ji bus šiek tiek pertvarkyta. Tą darbą atliks žinomi muzikai ir režisieriai. Taip pat bus statoma kompozitoriaus Kelpės lietuviška istorinė operą.

DAR 64 „LIKVIDUOTA“.

MASKVA. — Japonijoj gauta žinių iš Chabarovsko, kad ten dar 64 žmonės „likviduoti“ (sušaudyta). Jie, kaip ir daugelis pirmiau sušaudytų, rasti kaltais už terorizmą, sabotažavimą Tolinųjų Rytų geležinkelio, šnipinėjimą svetimai (Japonijos) valstybei ir įtarti trockizme. Iki šiol iš viso ten sušaudyta 217 žmonių.

Keturi Metai Po Liudno Įvykio

NEW YORK, N. Y. — Liepos 17 dieną sukanka lygiai keturi metai, kai tragiškai žuvo mūsų didvyriai — Darius ir Girėnas — nugalėję vilgiūgų Atlantą. Kai kur ši sukaktis bus minėta viešai. Patartina dalyvauti ir atidesti pagarbą tiems mūsų didvyriams, kurie paaukojo savo gyvybes ant tos garbės aukuro.

Žemės Ukio Paroda

Krašto ukiai atvaizduoti tam tikrais laikotarpiais rengiama Kaune Lietuvos žemės ukio ir Pramonės parodos. Rajoninės parodos, atskirų rajonų žemės ukio pažangai atvaizduoti, rengiamos kasmet. Šiemet žemės ukio Rūmai nutarė suruošti apygardinę žemės ukio parodą Ukmergėje. Joje dalyvaus rytų Lietuvos ukininkai ir pramonės įmonės. Paroda bus rugsėjo mėn. 12-13 dienomis.

Numirė 104 Metų Lietuvis

KALVAIČIA. — Neseniai Susainių kaime numirė 104 metų amžiaus senukas Oliškėvičius, kuris iki pat mirties jautėsi stiprus ir dirbo visokių ukio darbus. Apylinkės žmonės senelį Oliškėvičių labai mylėjo ir gerbė, kaip gerą ir sąžiningą žmogų. Prieš kelis metus numirė jo žmona, kuri taip pat išgyveno arti 100 metų.

REIKALAUJA SUSTABDYTI GINKLUS SUKILELIAMS.

LONDONAS. — Jei tuojau nebus įvesta tarptautinė kontrolė prieš ginklų gabenimą Ispanijos sukilėjams vandeniu ir sausuma (per Portugaliją), tai Francija atidarys savo pietinį rubežį (per Pirinijų kalnus) ir laisvai praleis ginklus ir amuniciją Ispanijai. Taip pareiškė Francijos ambasadorius Londone.

Iš Amerikos Streikų Eigos

MASSILLON, OHIO. — Liepos 10 d. prie Republic Steel korporacijos vartų kilo riaušės. Policija riaušėninkus kovojo ašarinėmis bombomis. Pranešama, kad nemaža sužeista ir vienas žmogus užmuštas.

YOUNGSTOWN, O. — Youngstown Sheet & Tube's Indiana dirbtuvė netrukus rengiamasi atidaryti ir šaukti darbininkus į darbą. SWOC. sutinka atšaukti pikietininkus. Kompanija užsiginė, kad nepadarys jokios sutarties, bet gubernatorius sako, kad streikas jau baigtas.

ALCOA, TENN. — Čia ėjama riaušingas Alumium kompanijos dirbtuvėse streikas. Sakoma, kad šis treikas jau baigtas, tarpininkaujant Wil-

liam Green. Liepos 8 d. prie ty dirbtuvių policija puolė streikierius. Du žmonės užmuštas. Nemaža sužeista.

YOUNGSTOWN, O. — Republic Steel kompanija rengiasi ir daugiau dirbtuvių atidaryti. Patraukta į federalį teismą Ohio valstija duos atsakymą C. I. O. dlei naudojimo kariuomenės streike.

NEW YORK, N. Y. — Martime komisieriai pareiškė, kad bus ieškomi budai baigti laivų streiką, pakeliant darbininkams algas. Moterų siuvėjų darbų sulaukymas delei pasirašymo naujų sutarčių jau baigėsi. Liepos 12 d. bus pradėta dirbti 1,500 dirbtuvėse. Į darbą sugrįžė 35,000 siuvėjų.

CLEVELAND, O. — Organizatorius John Owens pareiškė, kad prieš Republic Pleno korporacijos fabrikuose streikuoją dar 65 nuosimčiai darbininkų. Jis taipgi pasiėpia fabrikantus, kurie tvirtina, kad buk „beveik visi darbininkai sugrįžę dirbti“.

STASY SUIMTAS BE JOKIO PAGRINDO.

Del žinios apie buv. Lietuvos Tautinio Komiteto Vilniuje pirmininko Stašio suėmimą papildoma teko sužinoti, kad Stašys jokiems devizų nuostatoms nėra nusikaltęs. Jam tuo reikalu iškeltoje byloje jis buvo išteisintas. Vienok lenkai jį vėl suėmė, norėdami pasiteisinti prieš viešąją opinią ir terorizuoti Vilniaus krašto lietuvius.

Bijo Riaušių Del Lavono

VARŠAVA. — Kiek laiko atgal Krokvos arkivyskupas kunigaikštis Sapieha perklė velionio Pilsudskio lavoną iš katedros į Vaverlio bokštą. Tai buvo padaryta priešais vyriausybės ir Lenkijos prezidento norą, kurie norėjo, kad tas lavonas pasiliktu katedroje. Šis arkivyskupo elgesis „sujaudino visą lenkišką kraują“ taip, kad dabar numatoma, jog del to gali kilti visoje Lenkijoje antireliginės demonstracijos ir riaušės. Jau dabar kai kurios dešiniųjų ir kairiųjų radikalės grupės, kurios norėdamos šį incidentą išnaudoti savo politinei naudai, agituoja Lenkijos gyventojus prieš Romos katalikų kažnyčių sukiltį.

Todel vyriausybė jaučia padėties rimtumą ir del to kreipėsi net į Vatikaną, prašydama imtis kokių nors priemonių, kad būtų galima laiku išvengti reagiųjų demonstracijų ir gal net riaušių.

Kaip lenkams pasiseks šį incidentą del Pilsudskio lavono pergyventi, netolima ateiis parodyti. Viena tačiau aišku, kad lenkai labai dažnai del menkniekių sukeltos tokių audrų, del ko visam pasauliui prisicina stebėtis.

Dingusius Lakunus Vargiai Besuras

HONOLULU, liepos 12. — Jungtinių Valstijų karo laivai ir lėktuvai, iešką dingusių lakunų, p-lės Amelia Earhard ir kapitono Frederick Noonan, Hawland ir Phoenix salų apylinkėse (Ramiajame vandenyne) jau turi maža vilties juos surasti.

Šitai rašant, jau bus išistos devynios dienos, kai minimi lakunai dingo. Išpradžių buvo pagauinama beveliu prašymai nelaimėn patekusius lakunus gėlėti. Pranešimuose nusakyta, kad jų motoras visai vandeny, kad jie patys šlapi ir todėl pagalbos reikalinga skubi. Tačiau ne vienas tų prašymų nenusakė, kur lakunai randasi. Del to prisiėjo plačia apyrbėje jų ieškoti ir iki šiol neužtikta tikrų pėdsakų, kur jie randasi. Dabar dar planuojama išieškoti 200-000 ketvirtainių mylių tos apylinkės vandeny apyrbę. Tačiau laivų karininkai pareiškia, kad suradimui tų lakunų esanti tik viena proga iš milijono.

Jaudinanti Auka Tėvynei Ginti

Čerkasų km., Pašuvalio valsė. Senutė Anelė Norkienė girdėdama apie dides iškilmes Radvilišky kariuomenės ir visuomenės šventės diena, nežiurint 50 klm. kelio, pasirijo apsilankyti į iškilmes ir pamatyti šauiniją Lietuvos kariuomenę. Tą pačią dieną Radvilišky buvo renkamos aukos Ginklų Fondui. Ji nedrąsiai prisitariu prie aukų rinkimo ir pasiteiravo, kam renkamos aukos. Jai paaiškino, kad aukos renkamos Ginklų Fondui. Nusimind senutė — ji neturėjo pinigų.

— Dieve, Dieve, o aš neturiu pinigų... — Senutė nusimovė savo vestuvinį aukso žiedą ir atidavė rinkėjams tardama: — Šį žiedą išnešiojau 30 metų... Dabar tegul jis ena mūsų tėvynei stiprinti... — Mačiusių jį šį įvykį akyse subizgo ašaros.

Artistės Mae West Vyras Lietuvis

LOS ANGELES, CAL. — Čia eina nemaža byla tarpe plačiai žinomos artistės-floridės Mae West ir jos vyro Frank Wallace. Pastarasis skundžia artistę, kaip jo vyras, reikalaujamas iš jos 100,000 dolerių. Teisme paaiškėjo, kad jiedu yra vedę balandžio 11, 1911 metais New Yorke, Nors artistė užsiginė, kad su tuo savo vyru negyvenusi, bet jis tikina gyvenęs visą metą. Laike teismo taipgi paaiškėjo, kad Frank Wallace yra lietuvis, Pranas Šatkus, kilęs iš New Yorke.

Siuo tarpu artistė Mae West yra verta kelii milijonų doleriu. Sulig California valstijos įstatymų vedusių turtas abiem priklausu po lygią dalį, bet Pranas iš savo pačios reikalauja tik 100,000 doleriu.

SAN FRANCISCO, CAL. — Kiek laiko atgal išsiveržus ugniakalniui, sunaikinta miestas Ranboul, Naujoje Britanijoje. Ugniakalniui išsiveržus, žemė drebojo per 28 valandas. Toje nelaimėje žuvo apie 500 žmonių ir sunaikinta daug turto.

